

Hvis det skal undgås, at de voksende investeringer medfører et opadgående pres på priser og lønninger m. v., må opsparingen øges således, at den samlede opsparing i forbindelse med de kreditter og gaver, der stilles til rådighed fra udlandet, bliver af samme omfang som den forudsatte investeringsvirksomhed. Opfyldes forventningen om, at omkring en trediedel af denne investering vil blive finansieret ved gave eller lån fra udlandet, vil der i 1949 kræves en dansk opsparing på ca. 1,2 milliarder kr., det vil sige en forøgelse af opsparingen i forhold til gennemsnittet af 1946 og 1947 med 100 pct. eller en forøgelse i forhold til 1948 med ca. 10 pct. Genopbygningsprogrammet forudsætter, at man i den kommende tid søger *forbrugsniveauet* nogenlunde fastholdt, således at stigningen i nationalproduktet anvendes til investering.

Den private opsparing har i de første år efter befrielsen ligget på et meget lavt niveau i forhold til førkrigsårene; den offentlige opsparing, tilvejebragt gennem overskudet på de offentlige budgetter, har således udgjort den væsentligste bestanddel af den samlede opsparing. Ved opstillingen af langtidsprogrammet har man regnet med, at den private opsparing i de kommende år vil udgøre en stigende andel af den samlede opsparing; det udtaltes dog samtidig, at det, såfremt den private opsparing mod forventning skulle vise sig fremover at være utilstrækkelig, er regeringens hensigt at sikre den fornødne samlede opsparing til finansiering af den tilsigtede nettoinvestering.

Som tidligere omtalt skete der under krigen som følge af vareknapheden og den udvidede indkomstdannelse i forbindelse med de tyske køb en meget betydelig stigning i seddelomløbet og bankernes likviditet. Seddelomløbet steg således under krigen fra ca. 600 mill. kr. til ca. 1700 mill. kr. og pengeinstituternes indestående i nationalbanken fra ca. 50 mill. kr. til ca. 3200 mill. kr. I årene efter krigen har der fundet en betydelig *pengeopsugning* sted, dels ved engangsskat m. v., dels ved overbalancering af de offentlige budgetter, dels ved den udenlandske finansiering af underskudet på betalingsbalancen idet importørerne har indbetalt modværdien af overskudsimporten i danske kroner til deres bankforbindelse. Det er herved i væsentlig grad lykkedes at modvirke de inflationistiske tendenser, som udgik fra de ledige penge.

I forbindelse med pengeopsugningen er der foregået en stramning af pengemarkedet. Obligationsrenten er således i løbet af de sidste 5 måneder af 1948 steget fra godt 4 pct. til ca. 4½ pct. Bankernes frie kassebeholdninger var i slutningen af 1948 mindre end normalt før krigen, når hensyn tages til den stedfundne bevægelse i folketal og prisniveau.

Under hensyn til betydningen af, at finansieringen af Marshall-importen, byggeriet og de øvrige investeringer ikke blev hæmmet af likviditetsmangel, foretoges i slutningen af 1948 en lempelse af kassebindingsreglerne for pengeinstitutterne, hvorefter det bundne kassebeløb reduceredes fra ca. 800 mill. kr. til ca. 400 mill. kr. Med henblik på den fremtidige udvikling på pengemarkedet kan i denne forbindelse nævnes, at udnyttelsen af Marshall-hjælpen og det i den internationale bank optagne lån vil virke pengeopsugende i det omfang, et tilsvarende beløb båndlægges på særlig konto i nationalbanken. Det samme vil være tilfældet for så vidt angår et overskud på de offentlige budgetter. I modgående retning vil det virke, at der i de første måneder af indeværende år forfalder statslån til udbetaling her i landet for et beløb af ca. 225 mill. kr.

De forbedrede forsyningsforhold har mindsket presset på priserne dels direkte gennem den større varemængde, der har været til rådighed, dels indirekte gennem den stedfundne forøgelse af produktiviteten. Som følge af pengesaning og de forøgede tilførsler er *spændingen mellem købekraft og forsyning* således aftaget. For den fremtidige prisudvikling vil det — bortset fra bevægelserne i udlandspriserne — herefter være af